

Oidipus'un dolaylarında...

M. Bilgin Saydam'ın hazırladığı 'Oidipus, Psikomitoloji: Psikanalitik ve Klinik yorumlar' başlıklı çalışmada 'Oidipus karmaşası' ülkemizin seçkin psikanaliz uzmanları tarafından derinlemesine tartışmaya açılıyor.

Freud bayraklarını psikanalizin Everest'ine dikeli beri girden gelenler onun yorumlarını aydınlatmanın peşindedir. Belki de 'Freud, Oidipus'u Sophokles merkezli' okumasaydı metinlerin muğlaklığı içinde kalacaktı insanın çocukluğuna dair bu en önemli kompleksi. Her kurucu aktör gibi Freud da pek çok meseleyi arada bırakır. Bu sebepten dolayı da neredeyse bir asırdır Oidipus kompleksi başta olmak üzere pek çok başlık yeniden ele alınıp tartışılıyor. Üstelik **Freud'un mitoloji ile kurduğu etki-leşim başka kaynakları yeniden ele almayı gerektiriyor. M. Bilgin Saydam'ın hazırladığı 'Oidipus, Psikomitoloji: Psikanalitik ve Klinik Yorumlar' kitabı da bu yönde bir çalışma.** Freud'un 'kültür tarihine ve modern insanın psikososyal gelişim sürecinde içkin eksene açıklık getiren anahtar metaforu' 'Oidipus karmaşası' ülkemizin seçkin psikanaliz uzmanları tarafından derinlemesine tartışmaya açılıyor.

İlker Özyıldırım, Hakan Kızıltan, Ceylin Özkan, Joseph Triedt, Athanasios Alexandridis, Türkay Demir, Yavuz Erten, Tefrika İkiz, Raşit Tükel, Doğan Şahin, Oya Çelik Aypak, Ejder Akgün Yıldırım, Hakan Gürvit, M. Bilgin Saydam farklı başlıklar altında 'psikomitoloji' etrafında, Oidipus karmaşasını araştırıyorlar. M. Bilgin Saydam'ın vurguladığı gibi 'Oidipus mitinin psikanalitik kuram ve uygulama çalışmaları, sosyokültürel yansıma ve uyarlamalarla' birlikte ele alınıyor. İlker Yıldırım'ın giriş yazısı, tartışmalarının orijinini tespit için kılavuz niteliğinde. 'Freud'un Oidipus'u Sophokles merkezli okumakla' neyi başlattığını ve neyi eksik bıraktığını net şekilde ortaya koyuyor. Her ne kadar Freud, Sophokles merkezli bir okuyuşla bir daraltmaya gitse de kökleri çok zengin metinlere bakışı da ateşlemiş sayılıyor.

Joseph Triest, Freud'un Oidipus öyküsünü yorumlamakla kritik bir adım attığını, onun 'sanki bilinçdışı

bir şekilde, analitik tedavinin ilan edilen iki hedefine eklenen ironik bir dokunuşla, bilinçdışı bilinçli hale getirdiğini', böylece 'egoyu id'e yaklaştırdığını' söylüyor. 'Çok şey bilen adam' vasfıyla Oidipus, insana dair pek çok bilmeceyi de kendiliğinden taşımaktadır. 'Rüyalarla yetinmeyen oidopal karmaşayı' çözmek için 'yasaklanmış arzunun' doğasını da düşünmek gerekir. Doğan Şahin, Oidipal karmaşanın katmanlarını ve salınımlarını örnekler üzerinden irdelerken nevrotik kişilik ve cinsel dolayimler üzerinde duruyor.

Konunun nörobilim perspektifinden nasıl görüldüğünü kavramak için Hakan Gürvit'in metni ufuk açıcı nitelikte. 'İnsanın maddi beyninden Oidipus diyalektiği boyunca zuhur eden benzersiz özneliği bir daha doğal olana indirgenemeyecek bir otonomi' kazanıyorsa eğer, insan beyninin doğal yasaların ötesinde kültürel öğelerle de şekillenmesi sorunu daha bir önem kazanır. 'Nevrozun çekirdeğindeki çocuksu efsanenin yapıtaşını anlamak adına, Ceylin Özcan'ın 'Oidipus Huzursuzluğu' makalesi oldukça aydınlatıcı. 'Özneye miras kalan' şeyi ve onun yapılandırıcı vasfını dikkatle düşünmemize imkân veriyor. Konunun salt fert değil asıl 'medeniyet kuran trajedi' tarafına odaklanmanın daha doğru bir yol olduğunu ima ediyor. Freud'un mitler üzerinden insan ruhuna tuttuğu projeksiyon, insan var oldukça gündemini koruyacak gözüküyor. Hayatı ve insanı çözmek belki tam mümkün değil ama mitolojinin dolayımı, yaratıcı aklın huzursuz her adımında mutlaka kaynak olmayı sürdürüyor.

**OIDIPUS
PSİKOMİTOLOJİ:
PSIKANALİTİK
VE KLİNİK
YORUMLAR**

Haz: M. Bilgin Saydam
Yapı Kredi Yayınları,
2023
328 sayfa.